

Таким чином, створення Державного бюро розслідувань України є значним здобутком в напрямку реформування правоохоронної системи. Однак існують певні недоліки та неточності, які потребують свого вирішення та вдосконалення. У сучасних умовах гостро стоїть питання щодо завершення ефективного державного антикорупційного механізму в органах державної влади з метою найшвидшого приведення функцій антикорупційної спеціалізації органів до міжнародних стандартів. Безумовно, вищенаведені пропозиції та інші мають розглядатися з метою їх врегулювання на законодавчому рівні.

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Ковальчук Інна Сергіївна**.

Чічко К. О.

студентка 1-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПОВНОВАЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ

На сьогодні дуже гостро постає проблема порушення кримінального кодексу посадовими особами, серед яких судді, правоохоронці та найвищі службовці, які в першу чергу повинні бути прикладом для громадян та діяти лише згідно з законом. Саме через це стало питання щодо створення незалежного правоохоронного органу, який би здійснював свою діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів та притягнення до відповідальності незалежно від статусу, зв'язків або посади.

Одним із найважливіших принципів Державного бюро розслідувань можна визначити відкритість та прозорість його діяльності для суспільства, що забезпечують повну незалежність органу від будь-якого зовнішнього впливу з боку конкретної особи або групи людей. Він забезпечується в тому числі стратегією співпраці з громадськістю, яка включає в себе попередження та недопущення порушень конституційних прав і свобод, захист законних інтересів громадян України; урахувань думки суспільства щодо ухвалень своїх рішень; вчасно, повно та достовірно інформує людей про свою діяльність.

Згідно статті 2 Закону України «Про Державне бюро розслідувань», у своїй діяльності воно керується Конституцією України, міжнарод-

ними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цим та іншими законами України, а також іншими нормативно-правовими актами, прийнятими на їх основі.

У статті 6 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» зазначено всі повноваження, з яких можна виділити кілька головних:

1. бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері протидії злочинності, вносить відповідні пропозиції на розгляд Кабінету Міністрів України;

2. припиняє і розкриває злочини, розслідування яких віднесено до компетенції Державного бюро розслідувань;

3. здійснює оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування злочинів, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань, на підставах та в порядку, встановлених законом;

4. здійснює розшук осіб, які переховуються від слідства та суду за злочини, розслідування яких віднесено до підслідності Державного бюро розслідувань;

5. вживає заходів щодо відшкодування завданих державі збитків і шкоди, забезпечує можливості для конфіскації коштів та іншого майна, одержаного внаслідок вчинення злочинів, у порядку, визначеному законодавством;

6. вживає заходів для повернення в Україну з-за кордону коштів та іншого майна, одержаних внаслідок вчинення злочинів, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань;

7. організовує забезпечення особистої безпеки осіб рядового і начальницького складу, державних службовців Державного бюро розслідувань та інших визначених законом осіб, а також захист осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, від протиправних посягань;

8. забезпечує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників Державного бюро розслідувань, бере участь у формуванні державного замовлення на підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців у відповідних сферах;

9. забезпечує відповідно до законодавства додержання режиму захищеної законом таємниці та іншої інформації з обмеженим доступом, а також визначеного законом порядку оприлюднення та надання доступу до публічної інформації;

10. звітує про свою діяльність у порядку, визначеному цим Законом, та інформує суспільство про результати своєї роботи;

11. здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом.

Можна зробити висновок, що діяльність ДБР дуже сильно впливає на формування та реалізацію державної політики у сфері протидії злочинності та здійснює співробітництво з поліцейськими та іншими відповідними органами, в тому числі зарубіжних держав.

Щодо їх реалізації, то згідно статті 7 цього ж Закону, ДБР та їх посадових осіб з метою виконання покладених на них завдань:

1) здійснюють на підставах і в порядку, встановлених законом, гласні та негласні оперативно-розшукові, слідчі та негласні слідчі дії з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування злочинів, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань;

2) безоплатно одержують в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України, за письмовими запитами директора Державного бюро розслідувань, його уповноваженого заступника, директорів територіальних органів Державного бюро розслідувань або їхніх уповноважених заступників інформацію, необхідну у справах про злочини, що знаходяться у провадженні Державного бюро розслідувань, у тому числі з автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є органи державної влади або органи місцевого самоврядування, у тому числі інформацію з обмеженим доступом. Використання цієї інформації здійснюється Державним бюро розслідувань з дотриманням законодавства про захист персональних даних. Суб'єкти, яким адресовано відповідний запит, зобов'язані протягом трьох днів, а в разі неможливості — не пізніше 10-денного строку, надати відповідну інформацію або повідомити про причини, що перешкоджають її наданню;

3) вживають заходів для припинення фізичними та юридичними особами протиправних діянь, що перешкоджають здійсненню повноважень Державного бюро розслідувань, перевіряють у зв'язку з цим документи, що посвідчують особу;

4) проводять фотографування, аудіо- і відеозйомку, дактилоскопію осіб, затриманих за підозрою у вчиненні злочину, взятих під варту;

5) використовують у невідкладних випадках, з подальшим відшкодуванням завданих збитків, транспортні засоби, що належать фізичним та юридичним особам (крім транспортних засобів дипломатичних, консульських та інших представництв іноземних держав і організацій, транспортних засобів спеціального призначення), для проїзду до місця події, припинення злочину, переслідування та затримання осіб, які підозрюються у його вчиненні, доставлення до закладів охорони здоров'я осіб, які потребують екстреної медичної допомоги;

6) здійснюють співпрацю з фізичними особами, у тому числі на договірних засадах, дотримуючись умов добровільності і конфіденційності цих відносин, матеріально та морально заохочують осіб, які надають допомогу в запобіганні, виявленні, припиненні і розслідуванні злочинів, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань;

7) у цілях оперативно-розшукової та слідчої діяльності створюють інформаційні системи та ведуть оперативний облік в обсязі і порядку, передбачених законодавством;

8) у випадках, передбачених цим Законом, на підставі та в порядку, визначених Законом України «Про Національну поліцію», зберігають, носять та застосовують вогнепальну зброю і спеціальні засоби, а також застосовують заходи фізичного впливу;

9) скликають наради, проводять конференції та семінари, інші наукові та науково-практичні заходи;

10) вживають заходів щодо розшуку та арешту коштів та іншого майна, що можуть бути предметом конфіскації або спеціальної конфіскації у злочинах, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань, провадять діяльність із зберігання коштів та іншого майна, на яке накладено арешт.

На працівників Державного бюро розслідувань, які здійснюють покладені на них обов'язки у складі слідчих чи оперативних підрозділів, поширюються також права та обов'язки, передбачені Кримінальним процесуальним кодексом України та Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Отже, можна зробити висновок, що Державне бюро розслідувань забезпечує розслідування кримінальних проваджень щодо правоохоронців, суддів, найвищих посадових осіб, бере на себе функції досудового слідства від прокуратури та завдяки відкритості, прозорості своїх дій та комунікації з суспільством може дійсно називатись незалежним органом. Внесок ДБР на сьогодні є дуже важливим як для судової системи, так і для правоохоронної та навіть політики, адже у зв'язку зі своїм становищем політики, судді та прокурори інколи через свій статус і зв'язки забувають про те, що ніхто не може бути вище за закон.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук *Кіслиця Ірина Олександрівна*.